

שפת אמת

המבואר

פר' קרח

**מבואר על ידי
הרה"צ רבי פישל וינגרטן זצ"ל**

התוכן

חיותו של אדם מהתורה כפי ההכרה במציאות זו עמ' ג
תכליתם של הלויים מידת הדין הוא הביטול לכהנים מידת החסד עמ' ח
הדמיון בין גבולות הבריאה לגבולות האנושות עמ' יג
סמיכות פרשת קרח לפרשת ציצית עמ' יח
שבט לוי - ביטול לכלל ישראל ואינו מהות בפני עצמו עמ' כ

להשיג מדי שבוע
לתרומות, הערות והארות

ארץ הקודש: 03-7200159
ארה"ב: 718-9260874
9260874@GMAIL.COM

לשמיעת השיעורים בטלפון:
0732951385

בארה"ב (קול הלשון): 7183952440/3/1/2/9 ל מאפטא, עבודת ישראל

חיותו של אדם מהתורה כפי ההכרה במציאות זו

והשי"ת בחר באהרן הכהן להיות קדוש מרחם הוא וזרעו עד סוף כל הדורות. ואין זה מעבודתו רק מה שנתן לו השי"ת. וכ"כ בספרים על עבודת מתנה אתן כו' כהונתכם שהם נשמרים מהשי"ת שלא יבואו לידי שום טומאה כלל. ועל ידיהם נמשך קדושה לכלל ישראל.

ומ"ש כולם קדושים אמת היה, אבל היה בכח שדביקים באחדות הקדושה ע"י אהרן כהן גדול שנקרא קדוש, כמ"ש [דה"י א' כ"ג] ויבדל כו' קדש קדשים. וז"ש מרע"ה ואהרן מה הוא כי כל שבח אהרן שהי' מוכן לקבל השפעת קדושה מהשי"ת בלי שינוי. כמ"ש ויעש כן שלא שינה. אבל לא לשתף כח עצמותו כי ידע תמיד שהוא רק כלי מוכן לקדושת השי"ת. ולא היה טעם כלל לקנאת קרח, כי אדרבא בחינת אהרן הוא הביטול לגמרי וזהו שכתוב ואהרן מה הוא כו'. וגם אמר המעט מכם כי הבדיל כו'. שעל ידי שהיה קרח טועה וחשב כחי ועוצם ידי כו' לכך נתקנא. אבל אם היה יודע שאין שום אדם יכול לגשת לעבודת הקודש, רק על ידי שהבדיל הקב"ה הלויים לקרבם אליו. ממילא היה מבין ומאמין כי כן נכון בדרך זה להיות בטל אל הכלל. כי אם יהיה כל אדם זוכה כפי מעשיו לא יהיה כח לשום בריה לגשת אל עבודת הקודש כנ"ל:

בזוה"ק קרח חלק על שלום ושבת עיין שם. דאיתא מהו שבת שמא דקוב"ה. כי הקב"ה נקרא שלום לאשר לכל הנבראים נמשך חיות מנקודה אחת שנקראת שלום, ששלימות הכל בנקודה הנ"ל מהשי"ת המחיה כל. ואיתא קוב"ה לא יתיב על כורסיא יקירא עד דאתעבדת ברזא דאחד, והוא בשבת שכל הנבראים עולים ונכללים בנקודה זאת שנקרא רזא דאחד שהוא חיות פנימי שבכל הנבראים ובשורש הכל, רק נקודה א' ונקרא רזא דאחד. ופירש דאתעבדת שנמשך האחדות תוך המעשה וימי העבודה ומלאכה. וכמ"ש לעשות את השבת למשוך הארת השבת לימי המעשה כמ"ש במ"א. ויש ללמוד מק"ו דלא יתיב כו', מכל שכן ששום אחד מישאל לא יוכל לקרב עצמו בלי ביטול לכללות ישראל שע"ז יוכל להבטל ולהכלל בשורש חיות הכל כנ"ל.

וכבר נודע כי מחלוקת קרח שרצה שכל אחד כפי מדריגתו וכחו בעבודת השי"ת יזכה לו לעצמו. ולא כן הי' רצונו ית' רק להיות כלל ישראל ולהם כהן גדול אחד מזבח אחד כו', שיתקשרו הכלל ביחיד הדור. ועבודת כל אחד יהיה בטל להכלל והכלל בפרט הנ"ל. ואמר כל העדה כו' קדושים כו'. ובזוה"ק כהן קדוש לוי טהור. כי קדוש הוא מתחלתו. וטהור בא מעבודתו לדחות הטומאה כמ"ש מי יתן טהור מטמא.

בזוה"ק קרח חלק על שלום ושבת עיין שם (קעו). וז"ל קרח אזל במחלוקת, מאי מחלוקת פלוגתא, פלוגתא דלעילא ותתא, ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא יתאביד מכלהו עלמין, מחלוקת פלוגתא דשלום, ומאן דפליג על שלום פליג על שמא קדישא, בגין דשמא קדישא שלום אקרי (מהי מחלוקת? פירוד העולמות העליונים והתחתונים, שהמאחד ביניהם הוא השלום, ומי שרוצה לחלק תיקוני העולמות זה מזה, יאבד מכל העולמות, כי אין העולם עומד אלא על השלום ולכן קרח שלא רצה בשלום נאבד מכל העולמות. המחלוקת היא הבר פלוגתא וההפך של השלום, ומי שחולק על שלום דהיינו שרוצה במחלוקת חולק על שם הקדוש, כי שמו של הקב"ה נקרא שלום.)

תא חזי לית עלמא קאים אלא על שלום, כד ברא קב"ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עלייהו שלום, ומאי הוא שבת דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, וכדין אתקיים עלמא, ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא.

ואומר השפ"א שקרח חלק על שלום ושבת, וכמו שמבואר בזוה"ק שבת ושלום תלויים זה בזה, וכמו שאנו אומרים שבת שלום ומבורך. **כי הקב"ה נקרא שלום, לאשר לכל הנבראים נמשך חיות מנקודה אחת שנקראת שלום ששלימות הכל בנקודה הנ"ל מהשם יתברך, ידוע מה שאנו אומרים במזמור ויברך דוד את ה' כו' ברוך את ה' אלקי ישראל אבינו מעולם ועד עולם, לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש, דוד המלך ע"ה מפרט את שבעת המידות, הגדולה כו' עד וההוד, הם חמשה המידות הראשונים, כי כל בשמים ובארץ היא מידת היסוד, כמו שפירש בזוה"ק (עה, א) כי כל בשמים ובארץ – דאחיד בשמיא וארעא, שמידת היסוד היא המאחזת ומקשרת בין השמים ובארץ, כי יש בה את כל המידות מלמעלה למטה, שהרי היא כוללת את כל חמשת המידות שלמעלה ממנה ומשפיעה למידת המלכות שלמטה ממנה, ולזה נאמר כי כל בשמים ובארץ, השמים הם כנגד הז' מידות (הנקראות זעיר אנפין או תפארת), וארץ היא מידת המלכות. ומטעם זה כח ההתקשרות שהיסוד מקשר את כל המידות נקרא ג"כ בשם שלום, כמ"ש רבינו שנמשך חיות מנקודה אחת שנקראת שלום ששלימות הכל בנקודה אחת.**

וזה הכוונה במאמר הכתוב "ואתה מחיה את כולם", שהקב"ה מחיה את כל הבריא, ושלימות החיות הזאת נמשכת מנקודת החכמה שעליה נאמר החכמה תחיה, עד ספירת היסוד שהיא הספירה שכוללת את כל הספירות שלמעלה והיא נותנת זאת לספירת המלכות, נמצא שמידת היסוד היא הנקודה שבה יש את שלימות חיות החכמה.

ואיתא "קודשא בריך הוא לא יתיב על כורסיא (יקרא) [דיקריה] עד דאתעבידת ברזא דאחד", והוא בשבת שכל הנבראים עולים ונכללים בנקודה זאת שנקראת רזא דאחד שהוא חיות פנימי שבכל הנבראים ובשורש הכל רק נקודה אחת ונקראת רזא דאחד. כלומר כגוונא דאינון מתאחדין ברזא דאחד כו', כמו שהספירות מתייחדות למעלה בסוד אחד כך השכינה מתאחדת למטה בסוד האחד, ועל זה אומר "קוב"ה אחד לעילא לא יתיב על כורסיא דיקריה, עד דאתעבידת איהי ברזא דאחד", דהיינו שהקב"ה לא יושב על כסא כבודו עד שהשכינה הקדושה מתאחדת ברזא דאחד, והוא בשבת שכל הנבראים עולים ונכללים בנקודה זאת שנקראת רזא דאחד שהוא חיות פנימי שבכל הנבראים ובשורש הכל רק נקודה אחת, ונקרא רזא דאחד. סוד האחד, ומידת היסוד נקראת בלשון זה גם כן מלשון "סוד", הסוד הזה הוא כולל בתוכו את העליונים והתחתונים, הוא נמשך מהנקודה הראשונה שהיא נקודת ה' של הוי"ה היא נקודת החכמה.

בשבת נכללים כל
הברואים בשורש
חיותם

ופירוש "דאתעבידת", כלומר קשה פירוש מילה זו היא "דנעשית", וקשה מה שייך לשון מעשה על דבר הזה ונקודה הזאת? ומבאר שנמשך האחדות תוך המעשה וימי העבודה ומלאכה, וכמו שכתוב (שמות לא, טז) לעשות את השבת, למשוך הארת השבת לימי המעשה כמו שכתבנו במקום אחר, כלומר נקודת השבת היא המשכת האחדות בתוך ימי המעשה והעבודה והמלאכה, וזה הכוונה לעשות את השבת, שאע"פ שהשבת היא שבייתה והיא למעלה מעשיה, מכל מקום עיקר כוחה ותכליתה היא כשהיא נכנסת לששת ימי המעשה, ולא באופן שרק בשבת יהיה האדם קודש ולא יעשה מלאכה ואילו בימות החול בעשיית המלאכה תהיה המלאכה

עיקר מעלת
השבת הוא
המשכת כח
הקדושה אף
לימות החול

נפרדת ח"ו מהקב"ה, ולכן יום השישי שהוא כנגד ספירת השישית – מידת היסוד – היא המקשרת בין ימות החול שהם ימי המעשה לבין יום השבת, וכמ"ש והיה ביום השישי והכינו את אשר יבואו, כי יום השבת הוא אשר מכין מאשר נותנים בתוכו כל ימי המעשה, ונותן זאת לשב קודש שהיא המלכות.

ויש ללמוד מקל וחומר דלא יתיב כו' על כורסיא דיקריה, עד שכנסת ישראל נעשית ברזא דאחד, **מכל שכן ששום אחד מישראל לא יוכל לקרב עצמו בלי ביטול לכללות ישראל שעל ידי זה יוכל להבטל ולהכלל בשורש חיות הכל כנ"ל**. אם הקב"ה לא רוצה כביכול לשבת על כסא כבודו עד שנהיה אחדות בכנסת ישראל בין כל ישראל, ורק אז הוא מתאחד עם ישראל, על אחת כמה וכמה לא שייך שאם יהודי אחד יהיה נפרד מעם ישראל ברור שלא יוכל לקרב את עצמו בלי ביטול לכלל ישראל, וטעם הדבר הוא, מפני כשיהודי עובד את עבודתו שלו, ככל שהיא גדולה וחשובה, היא עדיין כאפס וכאין בערך לתכלית השלימות של המצוה, אבל כשיהודי כולל את עצמו בתוך שאר בני ישראל אזי הקב"ה מסתכל על הנקודה של כל עם ישראל, אשר היא הנקודה המאחדת ברזא דאחד והיא תמיד טהורה נקיה והיא תמיד בשלימות. הכללות של עם ישראל היא השכינה הקדושה שהיא ספירת המלכות דאצילות והיא המתאחדת עם ספירת היסוד, שזה סוד יחוד קוב"ה ושכינתיה, וממילא על ידי שיהודי מכניס את עצמו לעם ישראל יש לו את ענין הביטול והתכללות בשורש הכל כנ"ל.

וכבר נודע כי מחלוקת קרח שרצה שכל אחד כפי מדריגתו וכוחו בעבודת השם יתברך יזכה לו לעצמו, כמאמרו כי כל העדה כולם קדושים, כל אחד בנפרד, ואין צריכים כולם להתכלל כאחד תחת משה רבינו, **ולא כן היה רצונו יתברך רק להיות כלל ישראל ולהם כהן גדול אחד מזבח אחד כו' שיתקשרו הכלל ביחיד הדור**. ועבודת כל אחד יהיה בטל להכלל והכלל בפרט הנ"ל, ואמר כל העדה כו' קדושים. רבינו מסביר בכאן את הענין של התכללות בצדיק, שיש להבין למה צריכים כל עם ישראל להבטל למשה רבינו בשעתו ואתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, למה צריכים בכלל להתקשר לצדיקים. אלא שבוודאי כל יהודי שעובד את הקב"ה עבודתו חשובה מאוד, אבל יש הלכה בשו"ע בכמה מקומות, אם בברכת הנהנין ואם בברכת המצוות, שכשיש הרבה מישראל במקום אחד ורוצים לברך ברכה, עדיף טפי שאחד יוציא את כולם, ולכאורה יש להבין מה הסברא בזה, וכי לא טוב יותר שכל אחד מהם בנפרד יברך את הקב"ה בכל כוחו, ובפרט אם מדובר בציבור של עובדי ה' שכל אחד מהם יעשה את הברכה וחיות ואהבה ויראה, ועכ"ז ההלכה היא שאם אין מי שמסכים להוציא אותם ידי חובה רק יהודי אחד פשוט שאומר את הברכה בפשטות עם כל זה אומרת ההלכה שעדיף שאחד יוציא את כולם ידי חובתם.

אלא ההסבר הוא כמבואר כאן ובעוד ספה"ק שכשיהודי עובד את הקב"ה לבדו, אזי גם אם יש מאה אנשים שעובדים את ה' הרי יש כאן מאה אחדים, והגם שכל בי עשרה שכינתא שריא, וכל אחד מהם מוסיף בוודאי להקדושה של השני, וכדאיתא בספר יצירה שני אבנים בונים שני בתים, ארבע אבנים שמונה, ופי' בספה"ק שהאותיות הקדושה ככל שמתרבות ומצטרפות אחד לשני אפשר לבנות עמם יותר תיבות עד אין קץ, כך

אין הקדושה
שורה על ישראל
באחדות ולא על
הפרט כשהוא
נפרד

קרח רצה לבטל
את עבודת
הציבור

נשמות ישראל שנקראים אבנים - שהרי כל יהודי יש לו את האות שלו בתורה, וכשהוא מצטרף עם עוד יהודי הוא בונה עמו עוד בית ועוד בנין בקדושה, אבל ענין זה נחשב עדיין שני אבנים שמצטרפות לאחד, שיש לזה אמנם כוח גדול יותר, שאמרו חז"ל ששני אנשים שנושאים משא אחד יכולים לשאת כמו ארבעה אנשים נפרדים כמ"ש בפרשת שלח (במדבר יג) וישאוהו במוט בשנים, אבל זה עדיין שנים שנושאים משא אחד ביחד,

- אבל כשכולם מתבטלים לאחד, שהרי הם צריכים לצאת ידי חובה על ידי אותו אחד, והם תלויים באותו אחד, שאם הם יוצאים ידי חובה מאותו אדם הם יכולים לאכול ולכוין את כל הכוונות ששייך לכוין באכילה, הבחינה של אכילת קדשים, כמו שכתוב בספרים הקדושים באור החיים הק' ומסילת ישרים הק', נמצא שכל עבודתם תלויה באותו אחד, שהרי מי שאוכל בלא ברכה הוא כירבעם בן נבט כדאי' בגמ', ונמצא שכל המאה אנשים כלולים בנקודה אחת שהיא אותו אדם וכולם מעורבים ומתמזגים כאחד, והכח הזה הוא כח נפלא. וזה הענין של התבטלות עם ישראל לצדיק הדור הוא משה רבינו דאז ומשה רבינו שבכל דור ודור, כי כשכל עם ישראל מתבטלים לצדיק מתמזגים כולם ונעשים אחד, אבל קרח לא רצה עבודה זו ואמר כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', כל אחד בנפרד.

ובזוה"ק כהן קדוש לוי טהור, כי קדוש הוא מתחלתו, שהוא קדוש מעצמו מכח שהקב"ה ברא אותו בתור קדוש, וטהור בא מעבודתו לדחות הטומאה כמו שכתוב (איוב יד, ד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטְמָא, מי שנולד עם נסיונות של היפך הקדושה והוא דוחה אותם הוא נהיה טהור, כמו שכתוב מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטְמָא, והשם יתברך בחר באהרן הכהן להיות קדש מרחם הוא וזרעו עד סוף כל הדורות, ואין זה מעבודתו רק מה שנתן לו השם יתברך. כמ"ש עה"פ עבודת מתנה אתן את כהונתכם, שהם נשמרים מהשם יתברך שלא יבואו לידי שום טומאה כלל, וזהו קדושתם מרחם, נמצא שהכח של דחיית השלייה והטומאה גם זה נעשה על ידי הקב"ה, ועל ידיהם נמשך קדושה לכלל ישראל.

הכהן ממשיך את הקדושה לכל ישראל

ומה שאמר "פֹּלֵם קְדוּשִׁים" אמת היה, אבל היה בכח שדביקים באחדות הקדושה על ידי אהרן כהן גדול שנקרא קדוש כמו שכתוב (דברי הימים א, כג, יג) בְּנֵי עֲמֶרֶם אֶהְרֹן וּמֹשֶׁה וַיִּבְדֵּל כו' אֶהְרֹן לְהַקְדִּישׁ קִדְּשִׁים, זה הוא השבח המיוחד של אהרן הכהן, שנבדל ונקדש מכל ישראל. א"כ כל הקדושה שיש בעם ישראל זה על ידי שמתבטלים ומתאחדים בצדיק הוא הכהן הגדול שזה אהרן הכהן, וזהו שאמר משה רבינו "וְאֶהְרֹן מֶה הוּא", כי כל שבח אהרן שהיה מוכן לקבל השפעת קדושה מהשם יתברך בלי שינוי. שבחו היה כח ה"מה" שבו, כח הביטול, שלא הרגיש כלל בישותו, ומאחר שהיה כלי מבוטל להקב"ה ממילא כל עם ישראל היו יכולים להתבטל אליו - ועל ידו להקב"ה, כמו שכתוב ויעש כן שלא שינה. אבל לא לשתף כח עצמותו כי ידע תמיד שהוא רק כלי מוכן לקדושת השם יתברך, אבל מעצמו הוא רק כלי ריק כי רק הביטול עושה אותו לכלי קיבול מלא ברכה וקדושה, ולא היה טעם כלל לקנאת קרח, כי אדרבה בחינת אהרן הוא הביטול לגמרי וזהו שכתוב (במדבר טז, יא) וְאֶהְרֹן מֶה הוּא פִּי תִלְוֶנוּ עָלָיו כו'. כלומר אם חושבים שאהרן הכהן הוא מציאות לעצמו, יש במה לקנאות, אבל אהרן הכהן כל מציאותו היה שלא הרגיש כלל שהוא יותר

טעותו של קרח - כי הקדושה אינה רק בכח הרבים וכח הביטול להקב"ה

מרום מעם ישראל בכך שהוא הכהן הגדול, ולכן הוא נהיה הכהן הגדול, וא"כ במה יש לקנאות בו, הרי עצם הקנאה שאדם מחשיב את עצמו לכלי זה עצמו סותר את מציאות הכלי וממילא אינו כלי כלל.

וגם אמר (במדבר טז, ט) **הַמַּעֲט מִקָּמֶם כִּי הִבְדִּיל כו', שֶׁעַל יְדֵי שֶׁהָיָה קֶרַח טוֹעָה וְחָשַׁב כְּחֵי וְעוֹצֵם יְדֵי כו',** דהיינו קרח זכה למדריגות, אבל הוא חשב שבכוחו שלו זכה למדריגות אלו, ולכן נתקנא, אבל אם היה יודע שאין שום אדם יכול לגשת לעבודת הקודש רק על ידי שהבדיל הקב"ה הלויים לקרבם אליו, ממילא היה מבין ומאמין כי כן נכון בדרך זה להיות בטל אל הכלל. ואז היה זוכה באותו שפע השייך אליו, כי אם יהיה כל אחד זוכה כפי מעשיו לא יהיה כח לשום בריה לגשת אל עבודת הקודש כנ"ל. איתא בזוה"ק קודש הוא הענין של שמן משחת קודש הוא ספירת החכמה שהיא ביטול להקב"ה שהוא לבדו ואין זולתו.

ובמדרש ויקרח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי, הדא הוא דכתיב (משלי יח, ט) **אֶחָד נִפְשָׁע מִקִּרְיָת עֵז** זה קרח שחלק כנגד משה כו', כי על ידי שפשע ומרד קרח בעיקר העוז והכח שהיה לו באמת, רק ממשוה רבינו עליו השלום שהשפיע עליו בכלל ישראל להיות קדוש כמו שהיה, משה רבינו שורש כל הנשמות הוא אשר הביא את נשמת קרח לעם ישראל, ועל ידי זה זכה לקדושתו, ולא בכוח הוא עצמו בתור נפרד ח"ו, ומרד כמו שכתוב בתרגום "ויקח קרח - ואתפליג", כמו שכתוב בזוה"ק לקח לגרמיה, כי מי שנתבטל לגמרי לכח וחיות השם יתברך אין לו מה ליקח. כי הוא אין ואפס ועל ידי פרישתו מעם ישראל ניטל ממנו מה שהיה לו.

כי כל אחד צריך לחזק עצמו בחיותו מהשם יתברך, כמו שכתוב (תהילים פד, ו) **אֶשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָּךְ, וְכָתִיב (ישעיה כז, ה) או יִחַזֵּק בְּמַעֲוֵזִי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי כו', שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְבַרֵּר חַיּוֹת הַפְּנִימִי וּמַדְבֵּק עֲצָמוֹ בַּהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא בְּשׁוֹרֵשׁ הַחַיִּים שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ לְכָל הַנִּבְרָאִים בַּחֲנִינֵי שְׁלוֹם וְשִׁבְתָּ כנ"ל.** כמבואר לעיל ששלום הוא היסוד ושבת היא המלכות, ושניהם מאחדים את כל עם ישראל להקב"ה, ועל ידי זה זוכים להתגלות של והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

תכליתם של הלויים מידת הדין הוא הביטול לכהנים מידת החסד

[ובספר לקוטי תורה כתב פירוש הגון על מאמרם ז"ל כשהיה הלל כפוף לפני שמאי היה קשה לבני ישראל כיום שנעשה העגל וצריך ביאור ופירוש הוא ז"ל כי בהתפשטות הדינים אחוזים הקליפות והסטרא אחרא, וזה היה חטא העגל כמו שכתוב ודי זהב ולכן הלכה כבית הלל, כי החסד צריך לגבור כמו שכתבתי לעיל. וכשגבר שמאי היו יראים שלא יהיה אחיזה לסטרא אחרא, ולכן לעתיד כשיתבערו אלהים אחרים יהיה מדת הדין עיקר ע"ש.]

ולפי זה נראה כי ביום כלות משה, שכלו המזיקים כמו שכתוב במדרש ובזו"ק דכפית לסטרא אחרא בעל כרחם ע"ש. לכן נתקבל הקטורת מבחוץ. אבל כתיב ויהי "ביום" רמזו במדרש שם שהיה גלוי לפניו כי ישתתפו אחר כך במעשה קרח ע"ש. והיינו כנ"ל שרצו אחר כך לעשות מזה קבע וזה לא יתכן. כי מעשה זה הוא רק לפי השעה כמו שכתבנו.]

ונמצא כזה בדבריהם ז"ל אלו היה נותנין קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין מפני שהתורה אמרה כל שאור כו'. ובנשיאים דרשו "אכלתי יערי עם דבשי", שהיה הוראת שעה כנ"ל. ואפשר זה כוונת חז"ל במה שניחם הקב"ה לאהרן "שלך לעולם קיימת" כי קרבן הנשיאים רק לפי שעה.]

איתא בזה"ק אהרן ימינא קרח שמאלא כו', ולכן היה קרח צריך לבטל עצמו אל אהרן, שזה היה תנופת הלויים כמו שאיתא בזה"ק פקודי דבזהב כתיב "זהב התנופה" ולא בכסף, ונראה שלכן הטביע הקב"ה להיות טבע אש עולה למעלה ומים יורדים למקום נמוך, כי עולם הזה יסודו רק על המים, כמו שכתוב "רוקע הארץ על המים", וכתיב עולם חסד יבנה, ומדת הדין גם כן אחד מעמודי העולם, אבל הוא לפרקים ולפי שעה, וזהו רמז תפוחי זהב במשכיות כסף, שהעיקר מידת החסד, רק שנסבך עמו מדת הדין, ולכן עיקר שם לויים להיות טפלים לכהנים, כמו שכתוב, ונלוו עליך שכן הוא מדתם בשורש להיות מדת הדין טפל למדת החסד ולכן מה שנתקנא קרח באהרן, טעה טעות גדול, ולא ידע כי בזה ההכנעה אל אהרן בזה יבוא אל מקומו ושורשו. והנה זה תכלית האדם, שימצא מקומו ושורשו, ומשה רבינו ע"ה הוא בחינת התורה, ורצה לעשות שלום ביניהם כי התורה נותנת מקום לכל המידות, כמו שיש בתורה חסדים ומשפטים, ונמצא גם בתורה הוראת שעה, ואיתא בנשיאים שהקריבו קטורת מבחוץ והיה הוראת שעה, שדרשו חז"ל על זה יפה כו' רעיתי כתרצה, בשעה שאתם מתרצים לי, וכאן נשתתפו הנשיאים שרצו לעשות מזה סדר קבוע, וזה לא יוכל להיות כנ"ל.]

איתא בזה"ק¹ אהרן ימינא קרח שמאלא כו', אהרן הכהן איש החסד היה ממשיך חסדי הקב"ה לעולמות, ומכיון שקרח הוא שמאל היה צריך להכניע את עצמו ולהכלל בחסד שהוא אהרן והוא רצה ההפך, לכלול אהרן שהוא ימין ולהכניע תחתיו שהוא שמאל, ולכן היה קרח צריך לבטל עצמו אל אהרן, שזה היה תנופת הלויים, כמו שאיתא בזה"ק פקודי (ח"ב רכ"ד:) דבזהב כתיב "זהב התנופה" ולא בכסף, וז"ל הזה"ק ויהי זהב התנופה, אמאי אקרי זהב התנופה ולא אקרי כסף התנופה, אלא תרין אינון דאקרון הכי, זהב התנופה ונחושת התנופה, ולא אקרי הכי כסף התנופה, אלא אלין אקרין הכי בגין דאיהו אסתלקותא לעילא, דהא אית

[1] זוה"ק ח"ג קעו, א: תא חזי, אהרן ימינא, ליזאי שמאלא, קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא, בגין כך אתענש, ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא, ואתענש בכלא. רבי יהודה אמר, שמאלא אתכליל תדיר בימינא, קרח בעא לאחלפא תקונא דלעילא ותתא, בגין כך אתאביד מעילא ותתא.

הכי לתתא ולא איהו זהב דארמותא. (הזהב הוא כנגד מידת הדין והכסף הוא כנגד מידת הרחמים, והנה מידת החסד כל זמן שמתפשטת למטה מתגברים החסדים להשפיע לתחתונים, אבל מידת הדין כל זמן שמתפשטת למטה נולדים ממנה דינים קשים המצמצמים את השפע, ולכן העבודה היא "זהב התנופה", כלומר להעלות ולכלול את הדין במידת החסד, ולא מפני שצריכים להרים ולהעלות את הזהב בעצמו).

וידוע שעצם מידת הגבורה שלמעלה היא ג"כ שפע של אור חסד, ועליה כתיב "עולם חסד יבנה", אלא שבהתפשטות יוצא מזה דינין תקיפין, ולכן אפילו גבריאל שהוא מלאך קדוש יוצא בהתפשטות הס"מ שהוא מלאך המות, משא"כ מידת החסד אע"פ שהיא צריכה להיות בהגבלה, כל כמה שהיא מתפשטת בעולם עדיף טפי.

ונראה שלכן הטביע הקב"ה להיות טבע אש עולה למעלה ומים יורדים למקום נמוך, האש היא מידתו של גבריאל שר הגבורה ומים היא מידתו של מיכאל שר החסד, שעניינו היא השפעת חסד למי שפחות ממנו, וברוחניות להשפיל עצמו (זעך אראפ צו לאזן) למי שקטן ממנו במדרגה, והוא בחי' "לית ליה מגרמיה כלום". כי עולם הזה יסודו רק על המים, כמו שכתוב (תהילים קלו, ו) **לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם**, וכתוב (תהילים פט, ג) **עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה**, ושניהם ענין אחד, שהעולם עומד על חסד הנמשל למים. ומדת הדין גם כן אחד מעמודי העולם, כדאי' באבות (פ"א מ"ח) על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, אבל הוא לפרקים ולפי שעה, שאינו נחוץ לעצם קיום העולם, אלא שמפעם לפעם קיום העולם נצרך גם למדת הדין, כדאי' "והאלקים עשה שייראו לפניו", ואי' בגמ' "לא נבראו ברקים אלא לפשט עקמומיות שבלב", להכניס פחד ומורכ בלב האנשים (צו טוטרייסלען מענטשן) כדי שישוּבו בתשובה.

וזהו רמז (משלי כה, יא) **תְּפֹחֵי זָהָב יְדַהֵיִנו גְּבוּרָה בְּמִשְׁפָּחוֹת כֶּסֶף**, היינו חסד, שיהיה הזהב מוקף בחסד שהוא כסף, שהעיקר מידת החסד, רק שנסבך עמו מדת הדין, מלשון "נאחז בסבך בקרניו", היינו שמידת הדין יהיה טפל למידת החסד, ואז אדרבה גם מידת הדין נמתקת.

ולכן עיקר שם לויים להיות טפלים לכהנים, כמו שכתוב (במדבר יח, ד) **וְנָלוּ עֲלֶיךָ**, שמידת הדין של הלויים תהיה טפלה לכהנים שכן הוא מדתם בשורש להיות מדת הדין טפל למדת החסד ואז דווקא היא נמתקת, כדאי' מהאדמו"ר האמצעי רבי דוב בער מליובאוויטש (בנו של הבעל התניא) זי"ע שמקשה לשם מה נצרכו דינים שעבודתינו היא להמתיקם, למה לא ישפיע השי"ת לכתחילה "חסד לאברהם", השפעה גדולה של חסד, ומתרחץ שחסד בלא דין הוא חסד מוגבל, משא"כ חסד כשנכלל בו הדין הממותק, הוא חסד בלתי מוגבל.

ולכן מה שנתקנא קרח באהרן, טעה טעות גדול, ולא ידע כי בזה ההכנעה אל אהרן בזה יבוא אל מקומו ושורשו. דברנו כמ"פ אז סאיז גאר איידעלע זאכן ואין לנו שום השגה בקרח וא"א לכוין דעתנו בזה, אמנם בסה"ק מבואר הענין ע"ד הנוגע אלינו, על אותם צדיקי אמת שנכתב חטאם בתורה ואין לנו השגה

הסיבה שטבע
האש לעלות
למעלה וטבע
המים לירד למטה

תואר שם "לויים"
הוא מלשון ליווי
וטפל

טעותם של
קרח ושל שאול
ושלמה - שלא
ידעו כי עבודתם
הוא דווקא על ידי
הביטול

בזה – כדוגמת שאול המלך ושלמה המלך שהיה טענה מסויימת עליהם על ששינו מציווי הכתוב, אע"פ שכל מעשיהם היו לתקן עולם במלכות שד", והראו להם משמים שאין אפשרות שהעולם יגיע לתיקונו אלא אם כן יעשו המעשים שעשו.

וא"ת: א"כ למה היה טענה עליהם, כיון שעשו הכל לשם שמים? הוא משום שאי' ששורשו של שאול היה מ"שואל מרחובות הנהר" שהוא בינה, והוא ידע שורש הקרבנות וסוד הקרבנות, ולכן החריס הבהמות מעמלק ולא השמידם כדי להקריב קרבנות לה', אבל טעותו היה כמו שאמר לו שמואל הנביא "הנה שמוע מזבח - טוב, להקשיב - מחלב אילים", דהיינו עשה את מצוות התורה במעשה, ולא תהיה כוונתך להגיע למדריגות והשגות, עשה ושמע בקול מה שאומרים לך.

וזה היה לכאורה הטענה על קרח, שחשב שאם יהיה כהן גדול יהיה הטובה הכי גדולה שיתנהג העולם במידת הדין, אבל שכח שאכן מידת הדין היא מידה קדושה, אבל תכליתה הטוב הוא רק בתנאי אחד שיהיה בטל לאהרן הכהן – מידת החסד, ודווקא אם יהיה בטל למידת החסד תוכל לשמש מידת הדין ולפעול פעולתה. וזהו שאמר שנתקנא קרח באהרן, טעה טעות גדול, ולא ידע כי בזה ההכנעה אל אהרן בזה יבוא אל מקומו ושורשו, הראו לו משמים ששורשו ומידתו הוא מידת הדין והוא יותר גבוה ממידת החסד, אך טעה בגלל שהכוונה ניתנה לאהרן ובזה הראו לו גם שגדולת מידת הדין הוא בדוקא אם יהיה מוכנע לאהרן, ודווקא בזה ההכנעה יבוא אל מקומו ושורשו הנשגב.

והנה זה תכלית האדם, שימצא מקומו ושורשו, תכליתו של האם היא שיגיע לשורש נשמתו, ולא ילך אחר רגשות הרוח שאומרים לו שזה טוב לו בעבודת ה' או זה ולא מה שנקבע לו משמים, אלא יחזור למקומו ושורשו, ומשה רבינו ע"ה הוא בחינת התורה, תורת אמת שיש בה ראש תוך וסוף [היא מידת התפארת הממוצע בין אהבה ויראה], ורצה לעשות שלום ביניהם בין אהרן וקרח. ואין להקשות הא אהרן לא היה צד במחלוקת, כי הכוונה היא בין מידותיהם של אהרן וקרח דהיינו בין חסד לגבורה, כי התורה נותנת מקום לכל המידות, כמו שיש בתורה חסדים ומשפטים, כמ"ש מימינו אש דת למו - מצד הימין האציל השי"ת את התורה"ק שהיא "אש דת" ונתנו למו לבני ישראל, ומשה רבינו שמציאותו היה מציאות התורה רצה לעשות שלום ביניהם שיהיה הכל אחד, ונמצא גם בתורה הוראת שעה, דהיינו שעכשיו מתנהגים לפי הנהגה מסויימת שאינה כתובה בתורה, ולפעמים אפילו בהנהגה שכתובה ההפך, ולמשל פיקוח תורה שדוחה כל התורה כולה וכדומה.

ואיתא בנשיאים שהקריבו קטורת מבחוץ והיה הוראת שעה הוראת שעה היא הנהגה מסויימת לזמנה אשר אפשר שבזמנים אחרים תהיה הנהגה זו כנגד התורה כי אין הנהגה זו אלא לזמנה, שדרשו חז"ל על זה (שיר השירים ו, ד) יָפָה כו' אֶת רַעֲיָתִי כְּתָרָצָה, בשעה שאתם מתרצים לי, וכאן נשתתפו הנשיאים שרצו לעשות מזה סדר קבוע, חשבו שאם היה טוב כן להוראת שעה שאפשר להקטיר קטורת א"כ נראה מזה

עיקר עבודת האדם להגיע לשורשו

ההיתר לנשיאים להקטיר קטורת מבחוץ היה רק להוראת שעה

ששייך דבר כזה והוא טוב א"כ למה לא יהיה כן בקביעות, אך האמת היא שכמו שבעולם יש סדר טבע שהטביע הקב"ה בעולמו ויש גם סדר של ניסים, ואין אדם יכול לחיות על סדר של ניסים בשעה שההנהגה היא בסדר הטבע ואינו יכול להיות לו אחיזה בזה העולם, ומי שינסה להכנס לעולם בים סוף כי כן היה בשעת קריעת ים סוף, הוא כמובן מאבד עצמו לדעת, וכן הוא בעבודת השם. וזה לא יוכל להיות כנ"ל.

והאריז"ל בספר לקוטי תורה (פרשייתנו דף נ"ג ע"ג) כתב פירוש הגון על מאמרם ז"ל כשהיה הלל כפוף לפני שמאי היה קשה לבני ישראל כיום שנעשה העגל (שבת י"ז), וצריך ביאור שלכאורה אדרבה הוא דבר טוב שהלל מכניע עצמו לשמאי, ופירש הוא ז"ל כי בהתפשטות הדינים אחוזים הקליפות והסטרא אחרא, הלל היה בחי' החסדים מלשון "בהלו נרו על ראשי", וכשהוא התבטל לשמאי הרומז לשורש הגבורות גרם דבר זה להתפשטות הדינים, דהיינו שה"שמאל" בטל ל"ימין" והימין נכלל לשמאל, וזה היה חטא העגל כמו שכתוב ודי זהב שהרבו זהב יותר מדי, וזהב רומז לדינים.

ולכן הלכה מלשון "הליכות עולם" – הלכה למעשה כבית הלל, כי החסד צריך לגבור כמו שכתבתי לעיל. וכשגבר שמאי היו יראים שלא יהיה אחיזה לסטרא אחרא, ולכן לעתיד כשיתבערו אלהים אחרים יהיה מדת הדין עיקר כי אז לא יהיה התפשטות ממידת "אלוקים" ל"אלוהים אחרים" שהוא במקום שהדינים יורדים ומתפשטים עד שהקליפות יש להם אחיזה, ע"ש.

ולפי זה נראה כי ביום כלות משה, שכלו המזיקים שמשה כלה את כל המזיקים, כמו שכתוב במדרש ובזו"ק דכפית לסטרא אחרא בעל כרחם ע"ש. לכן נתקבל הקטורת מבחוץ. אבל כתיב (במדבר ז, א) וַיְהִי בַּיּוֹם כָּלֹת מֹשֶׁה שְׁהִיָּה גִלּוּי לִפְנֵי ית"ש שאע"פ שעכשיו עושים כן בהיתר ובהוראת שעה, אח"כ יעברו על ההוראה וימשיכו גם באיסור, רמזו במדרש שם כי ישתתפו אחר כך במעשה קרח ע"ש, [ולכן צייתה התורה שלא יעשו מהוראת שעה – קבע], והיינו כנ"ל שרצו אחר כך לעשות מזה קבע וזה לא יתכן, כי מעשה זה הוא רק לפי השעה כמו שכתבנו.

ונמצא כזה בדבריהם ז"ל (בסדר הקרבנות שבתפילה) "אלו היה נותנין קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין מפני שהתורה אמרה כל שאור כו' וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה". דבש מורה על התגברות החסדים ומסבירא אם מוסיפים מעט ממה שכתוב בתורה הרי זה דבר גדול שיגדל ריח התורה, ומכל מקום אין מערבין בה דבר מפני שכן התורה אמרה, ואי אפשר לעשות דברים בלי רשות התורה (מען קען נישט מאכן אייגענע זאכן!) ובנשיאים דרשו (שיר השירים ה, א) אֶכְלֹתִי יְעָרֵי עֵם דְּבָשִׁי, [ועל כרחך צריך לומר] שהיה הוראת שעה כנ"ל. ואפשר זה כוונת חז"ל במה שניחם הקב"ה לאהרן

החסרון
בהתגברות
מידת הגבורה
הוא בהתחזקות
הקליפות

"הליכות"
העולם הם היא
כפי ההכרעה
ב"הלכה"
שבתורה

משה הכריע את
המזיקים אע"פ
שהיה לוי אך
בגלל שהיה כה"ג
רק לשעתו

"שלך לעולם קיימת, כי קרבן הנשיאים רק לפי שעה. יעזור השי"ת שנזכה לעבדו באמת ובתמים, פעולה קיימת ונצחית ועי"ז נזכה לגאולה שלימה בב"א.

הדמיון בין גבולות הבריאה לגבולות האנושות

בוקר ויודע ה' פרש"י מהמדרש כשם שאי אפשר לשנות הגבול שהגביל הקב"ה בין ערב לבוקר כו'. כי עולם שנה נפש כולם דרך אחד להם, כמו שיש זמנים חלוקים ערב ובוקר, כענין שנאמר חוק זמן נתן להם שלא ישנו תפקידם, וכל אחד שומר משמרתו כמו שאומרים "ששים ושמחים לעשות רצון קונם", וכמו כן כל מקום יש לו ענין מיוחד, וכמו כן כל נפש. אבל הקב"ה - "מלך שהשלוש שלו" וכענין שכתוב עושה שלום במרומיו וכענין שכתוב פותח את ידיך כו' לכל חי רצון כי כשיורד הארה מלמעלה מאיר לכל אחד כפי מה שהוא ובזה נעשה שלום ביניהם. והקב"ה נתן לנו חלק בזה השלימות. כמו שכתוב "יברך את עמו בשלום", וישם לך שלום".

ולכן נתן השבת שבו שלימות הזמן, וארץ ישראל ובית המקדש שבו שלימות העולם ונשמה יתירה שבו שלימות הנפשות, וזהו "פורס סוכת שלום", שיש לנו חלק בבחינת השלום. לכן בשבת לא כתיב "ויהי ערב כו' בוקר" כי הוא שלימות ואחדות, כמ"ש "דאיהו רזא דאחד".

ולכן נתן השבת שבו שלימות הזמן. וארץ ישראל וביהמ"ק שבו שלימות העולם. ונשמה יתירה שבו שלימות הנפשות. וזהו פורס סוכת שלום שיש לנו חלק בבחי' השלום. לכן בשבת לא כתיב ויהי ערב כו' בוקר, ובאמת הנפשות משתנים בכל אחד כפי ציור הגוף כמ"ש להגיד גדולתו של יוצר בראשית, שכולן במטבע אחד נטבעו ואין פרצופיהן דומין זה לזה, וכל אחד הוא ענין מיוחד. ומהאי טעמא אין השלימות בעולם הזה כמו שכתוב דכולא קטטה, מטעם שיש לכל אחד מה שאין בחבירו.

ומהאי טעמא נמי "עלמא דשיקרא" מתקריא. כי אמת הוא מכל צד ומאחר שיש חסרון בכל אחד מכפי ציור האחר אינו אמת בשלימות. אבל הנשמה יתירה אין בה שינוי לכן אינה מתלבשת בגוף רק כפי הזכיות של האדם והיא פריסת שלום כנ"ל. והקב"ה ברא העולם בדרך הטבע כל אחד לפי מה שהוא, כמו שאמרו רז"ל "עיני כל כו' אכלם בעתו", לכל אחד בעת שלו, והוא דרך הטבע ובחירת כל אחד ואפילו הרשע לפי דרכו ועל זה נאמר מדרכיו ישבע כו' אבל מעליו איש טוב הוא, כמו שכתוב "פותח את ידך כו' ומשביע לכל חי רצון" שהוא שפע השלימות מלמעלה מהטבע, ומתגלה ביום השבת דכתיב "ביום השבת יפתח".

וזה היה החילוק בין בחינת משה ואהרן לעדת קרח. שהם היתה להם השגה פרטיות כל אחד לפי דרכו. אבל משה ואהרן הם המקבלים השפע ומשפיעין לכל כל ישראל, כמו שנאמר עליהם "שני שדיך" כמו שדרשו בשמו יתברך שְׁדֵי באלקותו לכל בריה. כן יש די בתורת משה ואהרן לכל נפשות ישראל.

וכתיב באהרן ברית מלח עולם. דאיתא מים התחתונים בוכים אגן בעינן למיהוי קרוב למלכא. והקב"ה הבטיח להיות מלח וניסוך המים במקדש. ומעין זה היה בנפשות תחתונים שנתרחקו מעל שולחן אביהם. ונתן לנו הקב"ה את אהרן שהוא כמלאך ה' צבאות גם למטה, ועל ידו מתקרבים התחתונים לעליונים ובזה יש שלום בעולם. והיא עדות על כל כלל ישראל שנקראו השולמית. שהשלום נמצא ביניהם כמו שכתבתי במקום אחר מזה.

בפסוק (במדבר טז, ה) **בֹּקֶר וַיִּידַע ה'** אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקֹּדֶשׁ וְהַקָּרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו. **פרש"י מהמדרש** אמר לו משה גבולות חלק הקב"ה בעולמו, יכולים אתם להפוך בוקר לערב? כן תוכלו לבטל את זו. שנאמר ויהי ערב ויהי בוקר, ויבדל כו' כן ויבדיל ה' את אהרן להקדישו עכ"ל -, **כשם שאי אפשר לשנות הגבול שהגביל הקב"ה בין ערב לבוקר כו'.** עם כל ההשגות ועם כל המדריגות יש גבול ויש גדר, כמו שיש בוקר ויש ערב ואין הערב יכול לטעון למה אהיה אני לילה וחשיכה? רוצה אני להיות בוקר! אלא "ויהי

ערב ויהי בוקר", ואי אפשר לשנות ענין זה כלל, כך שני המידות, של אהרן שהיא בוקר ושל קרח שהיא ערב צריכים להיות כל אחד בזמנו דווקא, ודווקא באופן הזה הם יחדיו – יום אחד.

כי עולם שנה נפש כולם דרך אחד להם, כמו שיש זמנים חלוקים ערב ובוקר, כענין שנאמר "חוק וזמן נתן להם שלא ישנו תפקידם", וכל אחד שומר משמרתו כמו שאומרים "ששים ושמחים לעשות רצון קונם", דהיינו כל אחד רוצה לעשות רצון "קונם" החלק האלוף אשר בתוכו והוא חיותו ותפקידו, ואין אחד רוצה את העבודה של השני, וכמו כן כל מקום יש לו ענין מיוחד, וכמו כן כל נפש. כל איש מישראל יש לו תפקיד ודרך מסוימת שלשמה נברא, ולכן אע"פ שדרכו של אחד הפוכה מדרכו של השני אין דבר זה צריך להביא לפירוד ביניהם ואפילו אין לאחד לרצות את עבודת חברו, מכיון שכל אחד ואחד משלים את חברו על ידי העבודה המיוחדת לו בדווקא, ואליה הוא צריך להשתוקק, וכמו שאומר הרה"ק בעל החידושי הרי"ם, "אם אין אני לי" אם לא אמצא את הנקודה והעבודה המיוחדת שנבראתי בגללה אף אדם בעולם לא יעשה זאת במקומי, וכן בבחינת זמן "אם לא עכשיו" אם לא אעשה את עבודתי המיוחדת לזמן זה "אימתי" לא יהיה זמן שאוכל לעשות זאת.

חילוק התפקידים
בין זה לזה קיים
בעולם שנה ונפש

אבל הקב"ה – "מלך שהשלוש שלו" שהוא ית"ש יש בו השלימות הגמורה שיש בו הכל והוא עושה מכולם שלימות אחת, וכענין שכתוב (איוב כה, ב) עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְוּמָיו הוא עושה שלום למעלה ולמטה בגלל שהשלוש שלו, וכענין שכתוב (תהילים קמה, טז) פֹּתִיחַ אֶת יְדָי כו' וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן כל אחד את הרצון הפרטי שלו, כי הרצון הכללי הוא אור מקיף כולל את כל הרצונות, וכשיורדת הארה זו מלמעלה היא מאירה לכל אחד כפי מה שהוא ובזה נעשה שלום ביניהם. כי כל הטעם לכך שלפעמים אחד רוצה וחושק בעבודת חברו, הוא מפני שנדמה לו שעבודת חברו חשובה יותר משלו, או שעל ידה יוכל יותר להגיע לשלימות ולעשות רצון ה', ואינו יודע עד כמה החלק שלו והעבודה שלו קשורה לכל הבנין הכללי של תיקון העולם שמיוסד על פרטי העבודה של כל ישראל, ומצד שני עד כמה שהוא רק חלק מהבנין ואבן קטנה ממנו והוא נצרך גם להגיע לעבודת חברו, וכשיודע זאת אז נהיית התאחדות נוראה בין כולם ולכל אחד יש שמחה גדולה שהוא חלק מהציבור.

אור אין סוף כולל
כל הדרגות

כי כשיורד הארה מלמעלה מאיר לכל אחד כפי מה שהוא, ובזה נעשה שלום ביניהם. וידועים דבריו של הרה"ק בעל התניא באגרת הקודש עה"פ עושה שלום במרומיו, שהקב"ה עושה שלום בין מיכאל שר החסד וגבריאל שר הגבורה שכל אחד טבעו להיפך מהשני, אבל הקב"ה עושה שלום ביניהם על ידי שמאיר בהם אור אין סוף שלמעלה מעלה מכל חב"ד ומכל המידות ועל ידי זה כולם מתמזגים ובטלים למדריגה זו.

על ידי שמאיר
הארה שלמעלה
מהתחלקות נהיה
שלום

ואם תאמר למה ענין נקרא זה שלום, והלא משמעות "שלום" היינו שכל אחד נמצא במקומו ובמציאותו העצמית ועכ"ז משלים את השני? וביאור הענין הוא, שעל ידי הארה זו, כל אחד מהמלאכים שמשני המידות מתבטל מהצורה החיצונית שלו ומהישות שלו, אך פנימיותו האמיתית כפי נשאר. ואע"פ שבמלאכים וודאי

כל עבודתם הוא רק לשם שמים, עם זאת עצם מה שהוא מרגיש שעבודת השם היא דווקא עבודה פלונית או פלונית זו היא כבר הגבלה, וזו היא מחיצה והסתרה מסויימת בעולם היצירה ששם נמצאים המלאכים, מה עושה הקב"ה? מאיר הארה מאור אין סוף שלמעלה מעלה מכל העולמות ואשר שם הכל שוים, כי אע"פ שאחרי שהאור ירד לעולם היצירה רוצה הקב"ה שכל אחד יעשה את התפקיד שלו כפי שהוא מתגלה במהותו המיוחדת לו, מ"מ כשרואה את המקור יודע שהכל מקור אחד, וממילא אין להם מה להתנגד זה לזה.

והקב"ה נתן לנו חלק בזה השלימות. כמו שכתוב (תהילים כט, יא) **יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם**. וכן כתוב בפסוק (במדבר ו, כו) **וַיֵּשֶׁם לָךְ שָׁלוֹם**, "לך" דווקא, [וזה כמו שכתב למעלה "מאיר לכל אחד כפי מה שהוא" – ובוזה נעשה שלום, שההארה יורדת לפי דרגתו של כל אחד ואחד ומאירה לו את עבודתו ומגלה לו את שורשה ודווקא על ידי זה נעשה שלום].

השבת כוללת את כל ימות השבוע

ולכן נתן השבת שבו שלימות הזמן, וכמו שאנו אומרים בש"ק "שבת שלום ומבורך" כי היא שלימות הגמורה שיש בה כל הזמנים כמו שאנו אומרים בתפילת ליל שבת "וקדשתו מכל הזמנים", שכל המעלות של כל הזמנים נמצאים בשבת, והיא גם כוללת את מידות כל הימים, דהיינו חסד שהיא מידת יום ראשון וגבורה שהיא מידת יום שני כו', וממילא אין לו התנגדות לאדם שעובד את ה' בדרך אחרת, מפני ש"מינה מתברכין כל שיתא יומין" והכוונה היא בוודאי לא רק בגשמיות אלא בוודאי גם ברוחניות, וממילא הכל יוצא מאותו שורש ואין ביניהם סתירה,

ביהמ"ק כולל את כל העולם

וארץ ישראל ובית המקדש שבו שלימות העולם הוא מקום שכולל כל המקומות וממילא יש בו גם השלימות של כל המקומות, והוא בחינת "ספירת המלכות" שכוללת הכל, וממילא אע"פ שכל אחד צריך לעשות את התפקיד שלו כל עיר לפי העיר הזאת דהיינו לפי תכונות אנשי העיר, כמו שכתוב בפרשת שלח "וראיתם את הארץ מה היא השמנה היא אם רזה", ופירש רש"י שכל ארץ יש לה תכונה משלה וכמובן שכן הוא גם ברוחניות, אבל מכיון שיש את א"י וביהמ"ק שכוללים בתוכם את כל המקומות ממילא יש אחדות בין כל המקומות.

נשמה יתירה היא למעלה מהתחלקות הנפשות

ונשמה יתירה שבו שלימות הנפשות, הקב"ה נותן נשמה יתירה לכל עם ישראל אשר היא שורש כל המידות וכל הדרגות, מפני שהיא למעלה מהמידות ולמעלה מהעולם, (ובאמת שבשבת יש גם שלימות הזמן – ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו, שזהו קדושת הזמן, וגם נתן בו הנשמה יתירה שהיא שלימות הנפש ואז מתאחדים שלימות הזמן ושלימות הנפש, ועל ידי זה הם מביאים את שלימות המקומות ולכן השבת מסוגלת לגאולה). **וזהו שאנו אומרים בתפילת ערבית של שבת בברכת השכיבנו "פורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים"**, דהיינו **שיש לנו חלק בבחינת השלום**. [וידוע שעל פי הסוד הנשמה יתירה יורדת בעת שאומרים בני ישראל "הפורס סוכת שלום" ואז צריכים לעמוד מפני כבוד הנשמה יתירה].

לכן בשבת לא כתיב "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי כו' בּוֹקֶר", וכמו שביארנו לעיל שהיום הכולל בתוכו את הערב והבוקר הוא על ידי כח האחדות שיש לו הארה הכוללת אף שני ענינים נוגדים שמשלמים זה את זה, **כי הוא שלימות ואחדות**, שבת הוא אחדות המוחלטת שכולו חד ממש ולא שנים המתיחדים בשורש אחד, ולכן נוהגים שבשבת אין אומרים "א גוטע נאכט" (לילה טוב) או "גוט מארגן" מפני שכולו הוא ענין אחד, והוא בחי' כולו יום וכולו אורה, ואז מאיר ההארה אין סוף כמוזכר לעיל, ורואים בו ענין אחד והוא הקב"ה - **דער אייבישטער**, וזהו גם ענין אחדות הנפשות, שאע"פ שכל אחד יש לו באמת העבודה המיוחדת שלו, אמנם אין בשבת מתגלה שכולם מתיחדים לדבר אחד והוא לרצון ה' המאחד את כל העבודות.

בשבת יש אחדות בין הלילה לבוקר

כמו שכתוב (זו"ח ח"ב קל"ב:)- ולפי נוסח ספרד אומרים אותו ב"כגוונא" לפני תפילת ערבית של ש"ק, **"דאיהו רזא דאחד"** ובאמת הנפשות משתנים בכל אחד כפי ציור הגוף, כמו שכתוב במשנה (סנהדרין פ"ד מ"ה) **להגיד גדולתו של יוצר בראשית, שכולן כל הבריות - כל הפרצופין, במטבע אחד נטבעו** דהיינו צלם פניו של אדם הראשון שנברא בצלם אלוקים, ועכ"ז **אין פרצופיהן דומין זה לזה, וכל אחד הוא ענין מיוחד. ומהאי טעמא אין השלימות בעולם הזה כמו שכתוב** (ב"ר ח' ה') **שהשלום אמר שלא יברא העולם מכיון דכולא קטטה, מטעם שיש לכל אחד מה שאין בחבירו** ואע"פ שאין זה סיבה לקטטה, מכל מקום כיון שאנו בעולם השקר שלכל אחד יש את הרגשת הישות העצמית אין רואים את השורש של כל דבר שבו מתכללים כולם באחד, אלא נראה שכל אחד סותר את השני, ואין הכוונה דווקא בגשמיות שכל אחד חושב שיש לו ממון יותר מחבירו ולכן הוא "יש", אלא אפילו בכוחות רוחניים כו', שמכיון שענין זה הוא שקר, השקר אין לו רגלים שאין לו בסיס ולכן שקר ומחלוקת אזלי יחד והאמת והשלום אהבו.

בעולם הזה שכל אחד מרגיש עצמו ליש אז נראה כל אחד סותר לחבירו

ומהאי טעמא נמי "עלמא דשיקרא" מתקריא ומה טעם לזה, וכי הכל בעולם הזה הוא שקר? **כי אמת הוא מכל צד, ומאחר שיש חסרון בכל אחד מכפי ציור האחר אינו אמת בשלימות. אבל הנשמה יתירה אין בה שינוי** היא למעלה מהעוה"ז שיש בו השתנות **לכן אינה מתלבשת בגוף** שהגוף אינו כלי קיבול לקבלו, **רק כפי הזפות של האדם** [שאז גופו ראוי לקבל הנשמה יתירה] **והיא פריסת שלום כנ"ל.**

טעם שנקרא העולם הזה "עולם השקר"

והקב"ה ברא העולם בדרך הטבע כל אחד לפי מה שהוא, כמו שאמרו רז"ל (יומא ס:; כתובות ס"ג:) **עֲיִנִּי כל כו' אֵלַיךְ יִשְׁבְּרוּ וְאֶתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ** (תהילים קמה, טו), **לכל אחד בעת שלו, והוא דרך הטבע ובחירת כל אחד ואפילו הרשע לפי דרכו** וא"כ מה טענת הרשע? עבודת הרשע הוא להבטל עצמו לצדיק ולבטל מעצמו דרך הרשע, ועל זה נאמר (משלי ד, יד) **מִדְרָכְךָ יִשְׁפֹּעַ סוּג לְב כו' אבל וּמַעְלִיו אִישׁ טוֹב הוא פרש"י ומעליו איש טוב - וממעל לו לרשע יהיה הצדיק עכ"ל**, כלומר על הרשע לבטל את עצמו ל"איש טוב" שהוא הצדיק. **כמו שכתוב** (תהילים קמה, טז) **פֹּתֵחַ אֶת יָדָךְ וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, שהוא שפע השלימות מלמעלה מהטבע, ומתגלה ביום השבת דכתיב** (יחזקאל מו, א) **שָׁעַר הַחֲצָר הַפְּנִימִית הַפְּנֵה קָדִים יִהְיֶה סָגוֹר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת יִפָּתַח.**

החילוק בין משה
ואהרן לעדת קרח

וזה היה החילוק בין בחינת משה ואהרן לעדת קרח. שהם היתה להם השגה פרטיות כל אחד לפי דרכו. והיה להם טענה "כל אחד כולם קדושים" וכי יש דבר נעלה מזה שכל אחד ואחד שמע "אנכי ה' אלקיך" וכל אח"כ ואחד נתגלה לו שהקב"ה הוא "כוחך" וחיותך של כל אחד בפרטיות ואין צריך למדריגה גדולה מזו, ולכן באמת היו הם בעלי מחלוקת, לא רק בינם לבין משה ואהרן אלא גם בינם לבין עצמם [שכל אחד ואחד סבר שהוא דווקא צריך להיות כה"ג] כמו שאי' "מחלוקת קרח ועדתו", אבל משה ואהרן הם המקבילים השפיע ומשפיעין לכלל כל ישראל, כמו שנאמר עליהם (שיר השירים ד, ה) שְׁנֵי שְׂדֵיךְ כְּשְׁנֵי עֵץ פְּרִים, "שדיך" בחי' שד"י כמו שדרשו בשמו יתברך שְׂדֵי באלקותו לכלל בריה. כן יש די בתורת משה ואהרן לכלל נפשות ישראל. אורם של משה ואהרן שהוא שורש האחדות של כל האורות הפרטיים של ישראל, היה כולל את כל המדריגות של כלל ישראל, ומדרגות אלו נשפיעו מתוך נפשם אשר שהם האחדות ומתוך נפש האחדות הזאת השפיעו לכל אחד תורה כפי דרכו, שהיא תורה של אחדות גמורה בשורש.

על ידי אהרן
הכהן נעשה
שלום בין עליונים
לתחתונים

וכתיב באהרן (במדבר יח, יט) בְּרִית מִלַּח עוֹלָם דֹּאִיתָא (תיקו"ז יט): "מים התחתונים בוכים אנן בעינן למיהוי קרוב למלכא". והקב"ה הבטיח להיות מלח וניסוך המים במקדש ובזה נתנחמו. ומעין זה היה בנפשות תחתונים שנתרחקו מעל שולחן אביהם. ונתן לנו הקב"ה את אהרן שהוא כמלאך ה' צבאות גם למטה כמו שכתוב "כי שפתי כהן ישמרו דעת כו' כי מלאך ה' צבקות הוא", ועל ידו מתקרבים התחתונים לעליונים ובזה יש שלום בעולם. והיא עדות על כלל ישראל שנקראו השולמית. שהשלום נמצא ביניהם כמו שכתבתי במקום אחר מזה השי"ת יעשה שלום בינינו לבין אבינו שבשמים ויביא הגאולה שלימה בב"א.

סמיכות פרשת קרח לפרשת ציצית

נסמך ויהי קרח לפרשת ציצית שלמעלה, דאיתא "עינו הטעתו", ובשם הרב הקדוש מלובלין אמרו להוכיח מכאן כי גם רוח הקודש יכול להזיק לאדם שאינו שומר עצמו כראוי, כי מצות ציצית על שם הסתכלות כמו שכתב רש"י ובודאי המצוה מפקח עיני האדם, ולכן כתיב מיד ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם - ב' לבבות וב' עינים כמו שכתבתי בפרשה הקודמת, וקרח לקח לו ביותר זה ההסתכלות ונכשל בו.

נסמך ויהי קרח לפרשת ציצית שלמעלה, דאיתא קרח שפקח היה מה ראה לשטות זו, אלא "עינו הטעתו" ופרש"י שראה שושלת גדולה יוצאת ממנו ובראשם שמואל שנאמר עליו "משה ואהרן ושמואל בקוראי שמו" שהוא שקול כנגד משה ואהרן, ואמר א"כ יש לי על מה לסמוך ולא יקרה לי כלום.

ובשם הרב הקדוש מלובלין אמרו להוכיח מכאן כי גם רוח הקודש יכול להזיק לאדם שאינו שומר עצמו כראוי, והראיה שלו היא ראיה חיצונית, אז גם הראיה שלו ברוה"ק אינה כראוי והיא ראיה חיצונית. כי מצות ציצית על שם הסתכלות כמו שכתב רש"י (במדבר ט"ו ל"ח ד"ה ועשו להם ציצית) שציצית היא ע"ש וראיתם אותם, מלשון "מציץ מן החרכים", ובודאי המצוה מפקח עיני האדם, ולכן כתיב מיד ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם - ב' לבבות וב' עינים כמו שכתבתי בפרשה הקודמת, שאפילו כשרואים רוח הקודש יכול להיות בו אחיזה של הצד השני, ויש בה ב' לבבות שכלול בה גם היצה"ר, כי היא בחינת "עץ דעת טוב ורע", לזה מזהירה התורה אל תקחו את הראיה הזו שמכח המצוה לראיה שאינה נכונה, וקרח לקח לו ביותר זה ההסתכלות ונכשל בו.

וידוע הלשון שאומרים בשם החוזה מלובלין הוא "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זו - צו זיין צו קליג", דהיינו כמו שביארנו כמ"פ שלמעשה אין לנו שום השגה בכל החטאים שכתובים בתורה על אנשים גדולים, וידוע גדלותו של קרח שהיה מטועני הארון, וכל טועני הארון מתו מכיון שגם מי שהיה לו פגם קטן ביותר במעשיו מת מטעינת הארון, אבל קרח נשאר תמיד מטועני הארון ולא מת, ועל כרחך שבודאי היה אדם גדול, ואי' בהפלגה מהחוזה מלובלין עצמו ומעוד צדיקים בקדושתו של קרח, וכן כתיב "צדיק כתמר יפרח" ס"ת קרח והוא יהיה באמת כהן גדול לעתיד לבוא, וא"כ כיצד יתכן שטעה כ"כ - עכ"פ לפי פשוטו. התי' הוא, אי' בספה"ק שזה הנסיון שמנסים אנשים גדולים כמוהו, שאין מנסים אותם כמובן בנסיונות פחותים כמו שמנסים אותנו, אלא מראים להם ברוה"ק שעתידה לצאת מהם שושלת גדולה ומראים להם משמים שהוא באמת ראוי מאוד להיות כהן גדול, ובאמת כן היה שהרי לעתיד לבוא כן יהיה, וי"א שהיה צריך להיות "לוי גדול", והנסיון הוא אם יעמדו באמונה בפשיטות, ולא ירצו מדריגות או השגות או רוה"ק, רק לעשות רצון השי"ת כפשוטו ולבטל

עצמו לזה. וקרח לקח את הסתכלות חיצונית, שאע"פ שאינה חיצונית אלא היא רוח"ק, מ"מ אין דבר גדול יותר מלעשות רצון ה' כפשוטו, וזה היה נסיונו.

שבת לוי - ביטול לכלל ישראל ואינו מהות בפני עצמו

"בשבת וחודש יפתח". ולכן ניתנה תורה בשבת שהיא זמן קהילה כנ"ל. ויעקב אבינו בקש שלא יהיה לשבת לוי קהילה בפני עצמם. וזהו שכתוב אל תחד כבודי. והטעם כי באפם הרגו איש כי הם מתיחסים לבחי' הדין כידוע ולכן אחלקם ביעקב ולכן נעשה מהם כהנים ולוים לעבוד עבודת המקדש בכלל כל ישראל לא לעצמם, וזהו שאמר להם משה רב לכם בני לוי.

איתא בגמרא יעקב ביקש רחמים שלא יזכר שמו "בקהלם אל תחד כבודי", כי הנה התורה תלויה בהתאספות בני ישראל כמו שכתוב "הקהל לי את העם - ואשמיעם את דברי", וכתוב "מורשה קהלת יעקב", מצינו שגם כל שבת בפני עצמו נקרא קהל, ויש "קהלת יעקב" שהוא כלל כל בני ישראל. והם בחינת שבת וחודש. כי בכל חודש יש התאספות בכח שבת מיוחד, ובשבת קודש בחינת קהלת יעקב. לכן

איתא בגמרא (סנהדרין ק"ט): **יעקב ביקש רחמים שלא יזכר שמו בַּקְהָלִים אֶל תַּחַד כָּבֹדִי** (בראשית מ"ט ז').¹² וידוע מש"כ האור החיים שככל שהפגם גדול יותר כך הוא נוגע יותר בשורשו של הפוגם, ופגמו של קרח היה גדול כ"כ שרק בזכותו ותפילתו של יעקב אבינו לא הגיע הפגם אליו. ואפשר שהביאור בזה שהפגם לא נגע ביעקב הוא, דקרח התגאה ביחוסו, שהיה בן יצחק בן קהת ובן לוי, היינו שאמר על עצמו "אני יצחק" שהוא מל' צוהר דהיינו שמן החכמה, ועד"ז בהיותו נכד קהת שהתגאה במידתו של קהת ששורה בו (מל' ולו יקחת עמים), אבל קרח לא הכניס במחלוקת את כח האמת שהוא נתן אמת ליעקב, וזה היה בזכות תפילתו של יעקב, כי אם היה מכניס במחלוקת את האמת, שוב לא היה תקוה למחלוקת והיתה מצליחה.

עוד אפשר ל' אי' מהרבי ר' אלימלך על מה דאיתא במשנה באבות, "מחלוקת לשם שמים - שמאי והלל, מחלוקת שאינה לשם שמים - מחלוקת קרח ועדתו" והקשה למה לא כתיב "קרח ומשה", ותי' שהם עצמם נחלקו בינם לבין עצמם שהרי כל אחד מהם רצה להיות גדול מחבירו ונמצא שכולם נחלקו זה עם זה¹³. ואפשר שלזה הועיל

[2] ז"ל הגמ', ויקח [קרח] אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו, קרח שנעשה קרחה בישראל בן יצחק בן שהרתיח עליו את כל העולם כזהרים בן קהת בן שהקהה שיני מולידיו, בן לוי בן שנעשה לויה בגיהנם, וליחשוב נמי בן יעקב בן שעקב עצמו לגיהנם, אמר רב שמואל בר רב יצחק, יעקב ביקש רחמים על עצמו, שנאמר בסודם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד כבודי, בסודם אל תבא נפשי אלו מרגלים, ובקהלם אל תחד כבודי זה עדת קרח.

[3] לה"ק נועם אלימלך ליקוטי שושנה: איזה היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח ועדתו, לכאורה היה לו לומר מחלוקת קרח ועדתו עם משה, כמו במחלוקת שלשם שמים נאמר מחלוקת הלל ושמאי. אך הענין דהנה עיינינו רואים כמה בעלי מחלוקת העומדים על הצדיקים ודוברים על הצדיק בגאווה ובזו, ומי יודע להבחין אם כוונתם כדי לקנות ולבזות צדיקי אמת אם כוונתם לשמים כאשר יגידו בפיהם כמה בני אדם שכוונתם לשמים וגם לומדי תורה נמצאים במחלוקת זו באומרים כוונתם לשמים, אך בזאת יבחנו אם אמת אתם שכוונתם לשמים דהיינו אם אנו רואים שחבורתם שלימה כולם כאיש אחד חברים בכל אופנים אזי בודאי כוונתם שלימה לשמים, כי כן הוא הדרך של הצדיקים גמורים ואמיתים שנפשם קשורה זה בזה באהבה רבה וחביבות ואוהב את חבירו יותר מגופו ולא יקנא איש באחיו בראותו גדולות חבירו ישמח נפשו ויגל בלבבו ויצפה עוד לגדולתו שיתגדל ויתנשא יותר ויותר, אבל אם אנו רואים בני אדם בעלי מחלוקת שאין להם התחברות רק להמחלוקת ובערו כולם כאחד, אבל בשאר התחברות לבביהם פרודות וחלוקות ולא יוכל אחד לראות בגדולת חבירו ויתאוה תאוה להיקום אשר ברגליהם זה ממנו וגדולת חבירו יהי לו, זה האות שאש התבערה המצה ומריבה אשר תבער בעדתם יחד שכם אחד אין זה כי אם רע לב וזדון לבם השיאם

תפילת יעקב שלא היה ביניהם אחדות. כי כידוע, דור הפלגה מה שהצליחו היה מפני שהיה ביניהם אחדות "שָׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים" (בראשית יא, א), כי השי"ת הכניס בטבע הבריאה שכשיש אחדות אפשר לפעול הכל, ולכן אמר עליהם (שם פסוק ו') "הֵן עַם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחָת לְכָלם וְזֶה הַחֶלֶם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא יִפְצֹר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת", שכן היה רצון השי"ת שהכניס בטבע הבריאה, שעל ידי אחדות אשר מתאחדים הנבראים לעשות דבר ישיגו הכל אשר בחפצם, ולכן הכניס ביניהם פירוד כדי שלא יעלה זממם בידיהם. ואפשר שזה היה כאן בעקבות בקשתו של יעקב אבינו "בקהלם אל תחד כבודי" שהקהילה הזאת לא תהיה בה אחדות, שאז ח"ו המחלוקת הזו – שבכח האחדות – תעשה חורבן כזה, שבלתי יהיה אפשר לתקן אותו.

כי הנה התורה תלויה בהתאספות בני ישראל כמו שכתוב (דברים ד, י) **הַקֹּהֵל לִי אֶת הָעָם** - כאשר יש אחדות בין ישראל דווקא אז – **וְאֲשַׁמְעֶם אֶת דְּבָרִי, וְכִתִּיב** (דברים לג, ד) **תִּוְכָה צִנָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלָת יַעֲקֹב**, דהיינו בשעה שיש אחדות בין ישראל אז יש תורה הקדושה שנקראת "תורת משה", מפני שמשה היה תכלית האחדות, תכלית הענוה, תכלית הביטול, ולא רצה שום מדרגות רק לעשות רצון ה'.

ומצינו שגם כל שבט בפני עצמו נקרא קהל, [וכמו שמצינו לענין פר חטאת של ציבור. בפסוק (ויקרא ד י"ג – י"ד) ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל, ויעשו אחת מכל מצות ה' אשר לא יעשנה ואשמו, ונודעה החטאת אשר חטאו עליה, והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אותו לפני אוהל מועד. ונחלקו התנאים (הוריות פ"א מ"ה) מה כוונת התורה בתיבת "קהל", דעת ר"מ דכל כלל ישראל כאחד איקרי קהל, ולכן אם חטאו כל השבטים מביאים רק פר אחד, דעת רבי יהודה דכל שבט מביא פר לעצמו, וכן דעת ר"ש (אלא שס"ל שגם בית דין מביאים פר לעצמם), ופסק הרמב"ם (פי"ב מהל' שגגות ה"א) כרבי יהודה]. **ויש "קהל" יַעֲקֹב שהוא כלל כל בני ישראל**. כי יעקב אבינו כלל בתוכו את כל כלל ישראל.

והם בחינת שבת וחודש. כי בכל חודש יש התאספות בכח שבט מיוחד, ובשבת קודש בחינת קהלת יַעֲקֹב. יעקב הוא בחי' שבת כמ"ש בשבת "והאכלתיך נחלת יַעֲקֹב אביך" – "נחלה בלי מצרים" ולכן שבת היא לכל ישראל כאחד. לכן **"בשבת וחודש יפתח"**. ולכן ניתנה תורה בשבת שהיא זמן קהילה כנ"ל.

ויעקב אבינו ביקש שלא יהיה לשבט לוי קהילה בפני עצמה שלא יהיה להם כח הקהילה לעצמם. [ובגמרא שם (ו. ו-): מבואר כי מנין הי"ב השבטים היינו לפי חשבון שאפרים ומנשה נמנים כב' שבטים, כיון שכל אחד מהם נחשב כקהל לעצמו, כמו שאמר יעקב ליוסף "אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי" (שם מ"ח ה'), אמנם שבט לוי לא אקרי קהל, מפני שכתוב "הנני מפרך והרביתיך ונתתיך לקהל עמים, ונתתי את הארץ

קנאת איש מרעהו לדבר על הצדיקים עובדי ד' באמת, וזהו שאמר התנא ואיזה מחלוקת שאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח ועדתו רוצה לומר שהם היו ר"ן איש והתאוו כל אחד כהונה גדולה כפירש"י ז"ל ונמצא גם בניהם היה לבם פרודות וחילוקות רק נגד משה רבינו היו כולם כאחד בעצה רעה לחלוק עליו. וזהו קרח ועדתו רמז כנ"ל שהיו לב קרח ועדתו נפרדות זה מזה אבל צדיקים לבביהם דבוקות זה בזה וכל מעשיהם לשם שמים וק"ל, סליק:

הזאת לזרעך אחריו אחוזת עולם" (בראשית כ"ח ד'), וילפינן מזה שכל שיש לו אחוזה אקרי קהל ושבט לוי שאין לו אחוזה לא אקרי קהל^[4]. וזהו שאמר (בראשית מט, ו) **בְּקֶהֱלָם אֶל תִּתְּחַד כְּבֹדִי** (בראשית מח, ה) **והטעם פי באֶפֶס הָרְגוּ אִישׁ, כִּי הֵם מִתִּיחָסִים לִבְחִינַת הַדִּין שֶׁמִּכֹּנָה "אֶף" כִּידוּעַ** ומידת הדין אסור שיהיה בה אחדות כי אז תזיק, **וּלְכֵן אֶחָלְקֶם בְּיַעֲקֹב וְאֶפִּיצֶם בְּיִשְׂרָאֵל**" (בראשית מ"ט ז') [כדאי ברש"י שם "אפרידם זה מזה, שלא יהיה לוי במנין השבטים", והרי הם חלוקים, וכנראה שכוונתו הוא להנ"ל שלא יהיו נקראים "קהל"].

ולכן נעשה מהם כהנים ולוים לעבוד עבודת המקדש בכלל [בשליחות] **כל ישראל, לא לעצמם, כמ"ש** "ונלוו עליך וישרתוך" לשון ליווי וטפילה (ועי' מש"כ לעיל תרנ"ג [מובא בגליון זה]). וי"ל דלכן באמת [אין להם מקום לעצמם אלא מחנה לוי] הוא הר הבית ומקום המקדש, מפני שמקום המקדש כולל את כל המקומות, ויש לו כח ביטול להכלל ישראל ולא להיות קהילה לעצמו, כי לו היה קהילה לעצמם היתה מחלוקתם נוגע לשורש כי כאמור כשיש אחדות אפשר לפעול הכל, וזהו שאמר להם **משה רב לָכֶם בְּנֵי לְוִי**, [שאין ראוי שיהיה לכם את הכהונה גדולה, מפני] שאסור שיהיה לכם דרך וקהילה בפני עצמכם אלא להתבטל לכהנים מידת החסד. כיה"ר שנזכה להבטל להשי"ת באמת ובתמים ובלב שלם, ולעשות רצונו בלי שום פניות, ועל ידי זה נזכה לכהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם בבית המקדש השלישי, ויתפשט מידת החסד בעולם ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

[4] המדייק בגמ' שם (ו. - ו'): יראה שגם הכהנים לא אקרי קהל מהאי טעמא גופא, משום שאין להם אחוזה וכמו שמפורש ברש"י שם שהרי מנין י"ב שבטים אין נכללים בו לא הכהנים ולא הלויים. וקשה לומר שס"ל לרבינו שגם הכהנים לא אקרי קהל לענין זה, הא אדרבה הם כנגד מידת החסד כידוע, ולכן למה לא יהיה להם קהילה לעצמם? אמנם כגמרא שם מצינו שיש הו"א שגם הכהנים נקראים "קהל" לענין חטאת ציבור, כדאמר רב יוסף שם "שאני כהנים דאיקרו קהל דכתיב (ויקרא ט"ז ל"ג) "על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר" אלא שחזר בו לענין חטאת ציבור, אבל בודאי לגוף שם התואר מצינו שכהנים אקרי קהל, רק שלענין חטאת ציבור ס"ל לגמ' דאזלינן בתר הפסוק ד"ונתתיך לקהל עמים ונתתי לך את הארץ הזאת". אמנם בהמשך דברי רבינו כתב "ולכן נעשה מהם כהנים ולוים לעבוד עבודת המקדש לא לעצמם" משמע שגם הכהנים לא אקרי קהל, וצ"ע אמאי.

עכ"פ חזינן שהכהנים אקרו קהל אבל לא לענין חטאת ציבור, ונראה לומר הביאור בהקדם מה בחולין (קל"א:): דנו לענין מתנות כהונה שכתוב בהם "משפט הכהנים מאת העם" אי לויים הם בכלל "עם", והוא מחלוקת ברייתות שם, ורב הכריע דהוי ספק ולכן לא יהבינן להו ולא שקלינן מינייהו, ואיתא במנחות (צ"ב.) על הפסוק "וכפר את מקדש הקודש ואת אוהל מועד ואת המזבח, על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר", ופירש רבי יהודה שם, כהנים כמשמען, על כל עם הקהל אלו ישראל, יכפר אלו הלויים, והקשה תוס' (ד"ה השוה) הושוו כולן לכפרה אחת שמתכפרין בשעיר המשתלח. אבל בשעיר הנעשה בפנים לא הושוו, דאין כהנים מתכפרים כדדרשין בפ"ק דשבועות (דף יג:) דכתיב אשר לעם, ואם תאמר ולוים במה מתכפרים? אי בשעיר הנעשה בפנים אשר לעם כתיב, ואיכא למאן דאמר בפרק הזרוע (חולין קלא:): לויים לא אקרו עם, ואי בפרו של אהרן ביתו כתיב דהיינו כהנים, ויש לומר דמתכפרין בשעיר הנעשה בפנים, מאחר דכתיב יכפר אלו הלויים דאשמועינן קרא דמתכפרין עכ"ל, וחזינן מכל זה שלויים אינם קרויים בשם מיוחד לא "בית אהרן" ולא "עם" והתורה כללה אותם ברמז בלא שם "יכפר" ולפי דברי רבינו א"ש.

וא"ש גם מה שלהלכה הוכרע על ידי רב (שם) שהם "ספק" אם נקראו בשם "עם" (וכן נפסק בשו"ע סי' ס"א), כי זה עצמו הוא האמת, שהם חשובים תמיד כ"ספק" משום שהם "מוצא המחבר" בין הכהנים והלויים ואין להם שם לעצמם, והרי הוא כ"בין השמשות" שהוא להלכה "ספק", וביאר המהר"ל (נתיבו"ע נתיב העבודה פ"ט ועוד) שהוא בריאה חדשה הממוצעת בין יום ללילה, ולכן נבראו בו המזיקים שהם אינם מעיקר הבריאה. (העורך).

